

Udskriftsdato: 8. januar 2026

FOU nr 2011.1101 (Gældende)

2011 11-1. Gebyr for udtræk af CHR-registeret

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

VEJ nr 153 af 22/09/1987 § 4 - BEK nr 16 af 12/01/1995 - LOV nr 432 af 09/06/2004 § 6 stk. 1 - LBK nr 660 af 14/06/2006

2011 11-1. Gebyr for udtræk af CHR-registeret

Resumé

Fødevarestyrelsen traf afgørelse om at en borger havde ret til indsigt i CHR-registeret (Centralt HusdyrbrugsRegister), dog undtaget tavshedsbelagte oplysninger. I afgørelsen overlod Fødevarestyrelsen det til sin samarbejdspart – en privat virksomhed – at gennemføre indsigten og at beregne og opkræve gebyr. Borgeren klagede til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og senere til ombudsmanden. Klagen skyldtes bl.a. at virksomheden stillede krav om at borgeren først accepterede at en række poster inden for en beløbsramme indgik i gebyret.

Ombudsmanden gjorde først opmærksom på at bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR Generelt LandbrugsRegister/Centralt HusdyrbrugsRegister ifølge sit eget indhold var udstedt i medfør af tre ophævede fuldmagtslove. Reglerne i bekendtgørelsen var opretholdt gennem love der senere var vedtaget. Det var dog ombudsmandens opfattelse at det ville stemme bedst overens med Justitsministeriets vejledning om udarbejdelse af administrative bestemmelser at bekendtgørelsen inden for en rimelig tid blev rettet sådan at det aktuelle lovgrundlag fremgik af dens ordlyd.

Efter ombudsmandens opfattelse var det beklageligt at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ikke under behandlingen af klagesagen gjorde borgeren tydeligt opmærksom på hvilke poster han ikke skulle betale gebyr for. Ombudsmanden mente desuden at det var beklageligt at Fødevarestyrelsen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri havde overladt til virksomheden at fastlægge hvad der skulle betales i gebyr for udtræk fra CHR.

Ombudsmanden gjorde Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Fødevarestyrelsen bekendt med sin opfattelse og henstillede til ministeriet at genoptage behandlingen af sagen og inddrage det som ombudsmanden havde anført i sin udtalelse.

(J.nr. 2009-4630-301)

Ombudsmandens udtalelse

”Der er truffet tre afgørelser i din sag: Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009 og to afgørelser fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri af 11. december 2009.

Jeg er ikke afskåret fra at tage stilling til alle dele af din sag. Jeg har imidlertid besluttet at koncentrere mig om tre af de spørgsmål som Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009 og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris afgørelser af 11. december 2009 rejser. Det drejer sig om adgangen til at kræve brugerbetaling ved udlevering af udtræk fra CHR, hvordan en sådan brugerbetaling i givet fald beregnes, og i hvilket omfang opgaver i forbindelse med indsigt i CHR kan overlades til Fødevarestyrelsens samarbejdspart virksomhed (A). Jeg henviser til § 16, stk. 1, i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand. Herefter afgør ombudsmanden selv om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. Jeg har lagt vægt på at de nævnte spørgsmål er dine centrale klagepunkter.

Adgang til at kræve brugerbetaling

I afgørelse af 11. juni 2009 og afgørelse af 11. december 2009 nåede Fødevarestyrelsen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri frem til at § 6, stk. 1, i lov om hold af dyr gav dig ret til udtræk af samtlige oplysninger i CHR, dog undtaget tavshedsbelagte oplysninger (lov nr. 432 af 9. september 2004 om hold af dyr). Udlevering af udtrækket var gjort betinget af at du betalte de direkte udgifter – herunder lønudgifter – der var forbundet med udleveringen.

Jeg forstår myndighedernes udtalelser af 4. maj 2010 og 25. maj 2010 sådan at de mener at der i lov om hold af dyr er adgang til at udstede regler om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR. Jeg forstår også på myndighederne at de mener at lovens adgang til at udstede regler er udnyttet i bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR (bekendtgørelse nr. 16 af 12. januar 1995 om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR Generelt LandbrugsRegister/Centralt HusdyrbrugsRegister).

Bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR er ifølge sit eget indhold udstedt i medfør af § 20 i lov om offentlige myndigheders registre, § 10 a og § 28, stk. 4, i lov om husdyrsygdomme, og § 7 og § 9, stk. 2, i lov om zoonoser (lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991, lovbekendtgørelse nr. 381 af 7. juni 1993 og lov nr. 1106 af 21. december 1994).

§ 20 i lov om offentlige myndigheders registre er ophævet ved § 76, stk. 2, i persondataloven (lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger). Også de øvrige angivne fuldmagtslove er ophævet. Jeg henviser til § 46, stk. 2, i lov om sygdomme og infektioner hos dyr (lov nr. 351 af 2. juni 1999 om sygdomme og infektioner hos dyr). Lov om sygdomme og infektioner hos dyr er (senere) ophævet ved beslutninger truffet i medfør af § 72, stk. 2, nr. 5, i lov om hold af dyr. Jeg henviser til § 1, stk. 2, jf. dog stk. 3, i bekendtgørelse nr. 619 af 22. juni 2004 om delvis ikrafttræden af lov om hold af dyr og om delvis ophævelse af lov om sygdomme og infektioner hos dyr, til § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1127 af 18. november 2004 om delvis ikrafttræden af lov om hold af dyr og om delvis ophævelse af lov om sygdomme og infektioner hos dyr og til bekendtgørelse nr. 763 af 4. august 2005 om delvis ophævelse af lov om sygdomme og infektioner hos dyr.

Det er almindeligt antaget at når en fuldmagtslov ophæves, bortfalder de regler der er udstedt i medfør af loven. Det gælder dog ikke hvis fuldmagtsloven afløses af en ny lov, og det enten angives i den nye lov at de tidligere bekendtgørelser opretholdes, eller den nye lov i det væsentligste er en videreførelse af den tidligere fuldmagtslov. Jeg henviser til Peter Germer, Statsforfatningsret, 4. udgave, 2007, s. 126.

Da jeg ikke mener at persondataloven i det væsentligste er en videreførelse af lov om offentlige registre, kan persondataloven efter min opfattelse ikke være grundlag for at opretholde reglerne i bekendtgørelse om betaling for udenforståendes udlevering af oplysningerne i GLR/CHR.

Det fremgår imidlertid af § 43, stk. 3, i lov om sygdomme og infektioner hos dyr at denne lov opretholdt de regler der var udstedt i medfør af lov om husdyrsygdomme og lov om zoonoser. Det følger af § 72, stk. 3, jf. § 72, stk. 1, nr. 5, i lov om hold af dyr at bestemmelser der hidtil blev opretholdt i medfør af lov om sygdomme og infektioner hos dyr, forbliver i kraft indtil de ophæves eller afløses af bestemmelser udstedt i medfør af lov om hold om dyr.

Derfor mener jeg at reglerne i bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR må anses for opretholdt ved gennemførelse af lov om hold af dyr. Jeg har dog gjort Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri opmærksom på at det efter min opfattelse vil stemme bedst overens med pkt. 14 i Justitsministeriets vejledning om udarbejdelse af administrative bestemmelser inden for en rimelig tid at rette bekendtgørelsen sådan at det aktuelle lovgrundlag fremgår af dens ordlyd (vejledning nr. 153 af 22. september 1987).

I bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR er bl.a. fastsat følgende:

’§ 2. For udlevering af oplysninger til private eller offentlige myndigheder fra Centralt HusdyrbrugsRegister (CHR) opkræves betaling.’

Det fremgår af Fødevestyrelsens udtalelse af 4. maj 2010 og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris udtalelse af 25. maj 2010 at myndighederne ikke mener at lov om aktindsigt i miljøoplysninger og miljøoplysningsdirektivet finder anvendelse i din sag. Myndighedernes begrundelse er at udlevering af oplysningerne skete i medfør af lov om hold af dyr, og at identifikationskravet i lov om miljøoplysninger ikke var opfyldt. Jeg forstår samtidig myndighederne sådan at de mener at oplysningerne i CHR var

omfattet af definitionerne af miljøoplysninger i § 3 i lov om aktindsigt i miljøoplysninger og artikel 2 i miljøoplysningsdirektivet.

Efter min opfattelse skal reglerne om indsigt i miljøoplysninger anvendes supplerende i din sag. Jeg henviser til § 2, stk. 2, i lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Om identifikationskravet henviser jeg til at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i afgørelse af 11. december 2009 tiltrådte Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009. Fødevarestyrelsens afgørelse beskrev hvilke oplysninger du havde ret til indsigt i efter § 6, stk. 1, i lov om hold af dyr. Det fremgår desuden af sagen at Fødevarestyrelsens samarbejdspart virksomhed (A) sendte dig en e-mail af 12. juni 2009. Det fremgår af e-mailen at virksomhed (A) på grundlag af Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009 kunne udarbejde et tilbud til dig om udtræk af oplysninger fra CHR. Allerede fordi myndighedernes afgørelser beskrev hvilke oplysninger du havde ret til indsigt i, og virksomhed (A) kunne lave et udtræk af dem, må jeg lægge til grund at identifikationskravet var opfyldt i henhold til § 2, stk. 1, i lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Det er derfor ikke muligt at afslå indsigt med henvisning til artikel 4, stk. 1, litra c, i miljøoplysningsdirektivet. Det kan efter min opfattelse ikke føre til et andet resultat at identifikationen af oplysningerne i din sag er sket som følge af myndighedernes pligt til at træffe afgørelse efter § 6, stk. 1, i lov om hold af dyr.

Da der er opretholdt regler om betaling for indsigt i CHR ved gennemførelsen af lov om hold af dyr, mener jeg imidlertid ikke at miljøoplysningsloven og miljøoplysningsdirektivet hindrede at der blev krævet brugerbetaling for udtræk fra CHR i din sag. Jeg henviser til at § 5, stk. 2, i miljøoplysningsloven og artikel 5, stk. 2 og 3, i miljøoplysningsdirektivet åbner mulighed for at offentlige myndigheder kan kræve gebyr for at udlevere miljøoplysninger når der fastsættes regler om det.

På baggrund af ovenstående mener jeg ikke at jeg har grundlag for at kritisere selve det forhold at Fødevarestyrelsen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i afgørelserne af 11. juni 2009 og 11. december 2009 gjorde udlevering af udtræk fra CHR betinget af brugerbetaling.

Beregningen af brugerbetaling

Det fremgår af sagen at Fødevarestyrelsens samarbejdspart virksomhed (A) i en e-mail af 12. juni 2009 bad dig om at acceptere at der skulle udarbejdes et estimat og et uforpligtende tilbud. Det fremgår også at virksomhed (A) meddelte dig at du skulle betale for selskabets omkostninger ved at udarbejde estimatet og tilbuddet. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har efterfølgende oplyst i en udtalelse til mig af 25. maj 2010 at det skulle forstås sådan at du ikke skulle betale for virksomhed (A)'s omkostninger ved at udarbejde estimat og prisoverslag hvis du afslog tilbuddet.

Udgangspunktet i denne del af din sag er at beregning af brugerbetaling for udtræk af (miljø)oplysningerne i CHR reguleres af lov om hold af dyr og bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR. Dertil kommer at reglerne om indsigt i miljøoplysninger stiller supplerende krav til beregningen af brugerbetaling.

§ 3 i bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR lyder sådan:

'§ 3. For fotokopier af uddatamateriale, der udleveres af Landbrugs- og fiskeriministeriet eller Veterinærinspektatet, opkræves 10 kr. for første side og 5 kr. for hver følgende side.

Stk. 2. Kan udlevering af oplysninger ikke ske om nævnt i stk. 1, opkræves de direkte omkostninger, herunder lønudgifter, der er forbundet med udleveringen.'

Heri ligger efter min opfattelse at myndighederne har adgang til at kræve betaling for materialeforbrug der er en direkte følge af at udtrække data og udlevere udtrækket. Direkte udgifter er efter min mening eksempelvis den tid der bruges til at indtaste kommandoer i it-systemerne, kopiere det dannede udtræk over på et lagringsmedie og udlevere det til den indsigtsøgende. Udgifter til materialeforbrug kan eksempelvis være udgifter til at købe det medie som udtrækket lagres på, og som gives til den indsigtsøgende.

Jeg mener derimod ikke at bekendtgørelsens ordlyd kan rumme betaling for omkostninger ved administrative opgaver der ikke er direkte forbundet med den konkrete udlevering af udtræk i en sag. Der kan

således ikke efter bekendtgørelsen kræves bidrag til betaling af udgifter til driften af CHR. Når myndigheder eller deres samarbejdspartener ensidigt beslutter som led i sagsbehandlingen at udarbejde estimater over kommende tidsforbrug og uforpligtende tilbud, kan de ikke med henvisning til bekendtgørelsen kræve betaling for tidsforbruget ved at udføre disse opgaver.

Sådan må bekendtgørelsen også forstås når den fortolkes i lyset af miljøoplysningsdirektivet. Jeg henviser især til artikel 5, stk. 2 og 3, og artikel 1 i miljøoplysningsdirektivet i sammenhæng med betragtning 18 i direktivets præambel og retspraksis for gebyrreglerne.

Artikel 5, stk. 2 og 3, i miljøoplysningsdirektivet lyder sådan:

’2. De offentlige myndigheder kan opkræve et gebyr for at udlevere miljøoplysninger, men gebyrets størrelse må ikke overskride et rimeligt beløb.

3. Hvis der opkræves gebyrer, skal de offentlige myndigheder offentliggøre en liste over disse gebyrer med oplysninger om, hvornår gebyrer kan opkræves eller frafalder, og stille den til de informationssøgendes rådighed.’

Artikel 1 i miljøoplysningsdirektivet lyder sådan:

’Artikel 1

Formål

Formålet med dette direktiv er:

a) at sikre retten til adgang til miljøoplysninger, som er i de offentlige myndigheders besiddelse, eller opbevares for dem, samt opstille de grundlæggende vilkår og betingelser samt konkrete ordninger for udøvelsen af denne ret, og

b) at sikre, at miljøoplysninger som en selvfølge gradvis stilles til rådighed for og formidles til offentligheden med henblik på at sikre den videst mulige grad af systematisk tilrådighedsstillelse og formidling af miljøoplysninger til offentligheden. Med henblik herpå skal navnlig anvendelsen af telekommunikation og/eller elektronisk teknologi, når en sådan er til rådighed, fremmes’

Betragtning 18 i miljøoplysningsdirektivet lyder sådan:

’(18) De offentlige myndigheder bør kunne kræve et gebyr for at udlevere miljøoplysninger, men et sådant gebyrs størrelse bør være rimelig. Dette indebærer, at gebyret som hovedregel ikke må overstige de faktiske omkostninger ved tilvejebringelse af det pågældende materiale. Krav om forudbetaling bør begrænses. (...)’

I EF-Domstolens dom af 9. september 1999, sag C-217/97 (Samling af Afgørelser 1999, s. I-05087), fortolker EF-Domstolen gebyrreglen i det dagældende miljøoplysningsdirektiv (Rådets direktiv 90/313/EØF af 7. juni 1990 om fri adgang til miljøoplysninger (EFT L 158, s. 56)). Dommen i sag C-217/97 har efter min opfattelse også betydning for fortolkningen af artikel 5, stk. 2, i det nuværende miljøoplysningsdirektiv. Jeg har lagt vægt på at artikel 5, stk. 2, svarer til de dagældende regler selvom der er foretaget en mindre sproglig korrektion. Jeg henviser her også til s. 14 i KOM 2000.0402 (EFT C 337E/2000, s. 156). I præmis 44-52 og 57 i EF-Domstolens dom af 9. september 1999, sag C-217/97, står bl.a. følgende:

’46 Da direktivet ikke indeholder nærmere oplysninger herom, må rækkevidden af begrebet ’inden for rimelige grænser’ fastlægges i lyset af direktivets formål.

47 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 23 i forslaget til afgørelse, har direktivet til formål at tillægge borgerne en rettighed derved, at de garanteres fri adgang til miljøoplysninger, og derved, at oplysningerne faktisk stilles til rådighed for enhver fysisk eller juridisk person på dennes anmodning, uden at han skal godtgøre nogen interesse deri. En fortolkning af begrebet ’inden for rimelige grænser’ i direktivets artikel 5, som kan bevirke, at personer, der ønsker at få oplysninger, afstår herfra, eller som begrænser retten til aktindsigt i oplysninger, må derfor afvises.

48 Heraf følger, at begrebet 'inden for rimelige grænser' i direktivets artikel 5 skal fortolkes således, at det ikke hjemler mulighed for, at en medlemsstat kan overvælte alle de omkostninger, herunder indirekte omkostninger, der faktisk påføres det offentlige som følge af en søgning efter oplysninger, på den, der indgiver en anmodning om oplysninger.

...

57 Hertil bemærkes først, at medlemsstaterne i henhold til direktivets artikel 5 kan opkræve et gebyr for 'meddelelse' af oplysninger, men ikke på grund af udførelse af administrativt arbejde i forbindelse med en anmodning om oplysninger.'

Efter min opfattelse støtter den tidligere beskrevne forståelse af bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR sig både på ordlyden af bekendtgørelsen og på miljøoplysningsdirektivet. Jeg henviser til at den mest naturlige forståelse af bekendtgørelsen er at miljøoplysningsdirektivet forudsætter at medlemsstaterne begrænser omkostningsbestemt brugerbetaling til de faktiske omkostninger ved at udlevere miljøoplysninger.

Jeg er enig med Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i at ministeriet af sig selv skulle have inddraget det ovenfor beskrevne i ministeriets behandling af din klage. Jeg mener det er beklageligt at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i afgørelsen af 11. december 2009 ikke tydeligt gjorde dig opmærksom på at du (heller) ikke skulle betale for udarbejdelse af estimat og uforpligtende tilbud hvis du accepterede virksomhed (A)'s tilbud om udtræk fra CHR.

Overladelse af opgaver til virksomhed (A)

Som jeg forstår Fødevarestyrelsens udtalelse af 4. maj 2010 og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris udtalelse af 25. maj 2010, mener myndighederne at Fødevarestyrelsen i afgørelsen af 11. juni 2009 både tog stilling til hvad du havde ret til indsigt i, og til betalingsspørgsmålet.

Efter min opfattelse følger det imidlertid (kun) af Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009 og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris afgørelse af 11. december 2009 at du havde ret til mod betaling at få udleveret ikke-tavshedsbelagte oplysninger fra CHR – og at betalingen skulle beregnes efter reglerne i bekendtgørelse om betaling for udlevering af oplysninger fra GLR/CHR. Jeg mener ikke at Fødevarestyrelsen kan siges at have fastlagt hvad du skulle betale i brugerbetaling i din konkrete sag, ved at oplyse at reglerne i den gældende bekendtgørelse skulle overholdes.

Den praktiske gennemførelse af indsigten – herunder fastlæggelsen af hvad den del af afgørelsen der vedrørte brugerbetaling, skulle indeholde – blev overladt til den private virksomhed (A). Jeg henviser til myndighedernes afgørelser, deres udtalelser af 4. maj 2010 og 25. maj 2010 og virksomhed (A)'s e-mail til dig af 12. juni 2009.

§ 66, stk. 1 og 3, i lov om hold af dyr lyder sådan:

'§ 66. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

...

Stk. 3. Ministeren kan henlægge sine beføjelser vedrørende drift af Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR), jf. § 6, til en privat institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over den private institutions afgørelser.'

Hvilke opgaver ministeren har overladt til Fødevarestyrelsen, fremgår bl.a. af § 7 i bekendtgørelse om Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser (bekendtgørelse nr. 120 af 26. februar 2008). § 7 i bekendtgørelsen lyder sådan:

'§ 7. Beføjelser, der er tillagt ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter lov om hold af dyr, udøves af direktøren for Fødevarestyrelsen, medmindre andet er fastsat i stk. 2 eller § 18 eller i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om Plantedirektoratets opgaver og beføjelser.

Stk. 2. Beføjelsen i § 66 til at henlægge beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, til at fastsætte regler om andre offentlige myndigheders eller institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven, til at fastsætte regler om klage over disse myndigheders og institutioners afgørelser og om adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage, og om at en myndigheds afgørelse ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed udøves dog af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.'

Til trods for den ikke helt klare ordlyd af § 7, stk. 2, må det antages at ministeren har overladt beføjelsen til at indgå aftale med private om driften af CHR til Fødevarestyrelsen. Jeg har ved min vurdering lagt vægt på at ordlyden af § 7, stk. 2, (kun) undtager beføjelsen til at udstede regler for institutioners medvirken til at udføre opgaver efter lov om hold af dyr. På den baggrund mener jeg ikke at jeg kan underkende myndighedernes forudsætning om at Fødevarestyrelsen har fået overladt beføjelsen efter § 66, stk. 3, i lov om hold af dyr til at overlade opgaver vedrørende driften af CHR til private institutioner.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan imidlertid kun overlade de beføjelser til Fødevarestyrelsen som ministeriet er tildelt i lov om hold af dyr. Efter min opfattelse giver § 66, stk. 3, i lov om hold af dyr (kun) ministeren adgang til at overlade opgaver til private som vedrører faktisk forvaltningsvirksomhed og myndighedsudøvelse i forbindelse med selve driften af CHR. Jeg mener derimod ikke at § 66, stk. 3, i lov om hold af dyr regulerer adgangen til at overlade opgaver vedrørende betaling for udtræk fra (indsigt i) CHR til private.

Ved min vurdering har jeg lagt vægt på den sproglige sammenhæng i § 66, stk. 3, jf. § 6, i lov om hold af dyr. § 6 i lov om hold af dyr lyder sådan:

'§ 6. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om pligten til at afgive oplysninger om husdyrbrug til Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR). Enhver har adgang til at få meddelt oplysninger fra registeret. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger. Ministeren kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger til en ubestemt kreds af modtagere.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om registerets drift, vedligeholdelse og begrænsninger i adgangen til at få oplysninger fra registeret samt om opkrævning af betaling i forbindelse med træk af oplysninger fra registeret. Reglerne kan indeholde bestemmelser om udsendelse af erindringsskrivelser, når indberetning til registeret ikke er sket inden udløbet af en fastsat frist. For udsendelse af erindringsskrivelsen kan opkræves et beløb, der reguleres med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste med 10 delelige kronebeløb.'

Lovens formuleringer peger i retning af at drift ikke skal forstås som beregning af betaling for udtræk – især da ordlyden af § 66, stk. 3, er at ministeren kan henlægge sine beføjelser efter § 6 i lov om hold af dyr vedrørende driften af CHR til private, og da § 6, stk. 2, i lov om hold af dyr sprogligt adskiller opgaver i forbindelse med drift og betaling for træk af oplysninger med ordet 'samt'. Jeg har også lagt vægt på forarbejderne til § 66, stk. 3, i lov om hold af dyr. I bemærkningerne til § 66, stk. 3, i lovforslag nr. 100 om lov om hold af dyr af 26. november 2003, står sådan:

'Bestemmelsen i stk. 3 er ny. Ifølge bekendtgørelse nr. 308 af 3. maj 2000 om registrering af husdyrbrug i CHR samt bekendtgørelse nr. 759 af 10. september 2002 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får og geder skal besætningsejere dels lade deres besætninger registrere, dels indberette oplysninger om bl.a. fødsel, flytning og slagtning af enkelt dyr til Centralt HusdyrbrugsRegister (CHR).

Registrering og ajourføring af lovpligtige oplysninger vedrørende besætninger og vedrørende det enkelte dyr forestås i dag på vegne ministeriet af Dansk Kvæg. Dansk Kvæg varetager endvidere opgaverne

med registrering og ekspedition af bestillinger af omsætningsdokumenter, ligesom Dansk Kvæg deltager i den med registreringsopgaverne forbundne administration. Ordningen agtes opretholdt indtil videre.

Dansk Kvæg lader sig bl.a. bistå af de lokale landboorganisationers CHR-afdelinger ved den praktiske udførelse af registreringer, ekspedering af indberetninger fra besætningsejerne og rådgivning af husdyr-brugerne.

Besætningsejere og andre, der indberetter til CHR skal skriftligt informeres om muligheden for klage, hvis CHR-afdelingen afviser en anmodning eller en indsigelse fra indberetteren. Desuden skal der skriftligt informeres om muligheden for at klage, hvis CHR-afdelingen træffer en egentlig afgørelse, der strider mod indberetterens ønsker. Afgørelsen kan påklages til Fødevaredirektoratet.'

Som det fremgår, fokuserer forarbejderne især på at § 66, stk. 3, i lov om hold af dyr etablerer adgang til at overlade til private at indhente oplysninger som borgerne har pligt til at afgive, kontrollere disse oplysninger og udstede omsætningsdokumenter. Derimod nævner forarbejderne ikke spørgsmålet om at overlade opgaver med beregning af brugerbetaling for indsigt til private. Jeg henviser til bemærkningerne til § 6 i lovforslag nr. 100 om lov om hold af dyr af 26. november 2003.

Da § 66, stk. 3, i lov om hold af dyr efter min opfattelse ikke regulerer spørgsmålet om at overlade opgaver i forbindelse med indsigt til private, mener jeg at spørgsmålet om Fødevarestyrelsens adgang til at overlade opgaver til virksomhed (A) skal besvares efter de almindelige forvaltningsretlige principper om forvaltningsmyndigheders overladelse af opgaver til private.

Det er almindeligt antaget at disse principper indebærer at forvaltningsmyndigheder ikke uden rimeligt klare holdepunkter i retsgrundlaget kan overlade til private at varetage myndighedsudøvelse. Medmindre der er fastsat regler som foreskriver eller forudsætter at myndigheden selv varetager en bestemt opgave, kan det derimod uden særlige holdepunkter overlades til private at forestå visse former for faktisk forvaltningsvirksomhed. Jeg henviser bl.a. til Karsten Loiborg, Morten Engberg mfl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), s. 145 f, s. 487 f og s. 735 f, Steen Rønsholdt, Forvaltningsret, 3. udgave (2010), s. 204 f, Jens Garde mfl., Forvaltningsret Sagsbehandling, 6. udgave (2007), s. 69, og Sten Bønsing, Almindelig Forvaltningsret, 1. udgave (2009), s. 68. Heri ligger eksempelvis at en myndighed selv skal træffe afgørelse om at oplysninger skal udleveres til en borger, eller at der skal opkræves et beløb i brugerbetaling. Grunden er at den slags virksomhed regnes som myndighedsudøvelse. Efter min opfattelse kan myndigheder derimod godt overlade til private at forestå visse praktiske opgaver. Det kan eksempelvis være at drive et register, realisere en afgørelse ved at sammenstille, kopiere og udlevere oplysninger eller modtage en brugerbetaling som myndighederne har fastlagt. Jeg henviser til min udtalelse i Folketingets Ombudsmands beretning for 2005, s. 499 ff*.

På baggrund af ovenstående giver det mig ikke anledning til bemærkninger at myndighederne har overladt til virksomhed (A) at drive CHR og stå for de praktiske opgaver i forbindelse med at danne udtræk fra CHR i din sag. Ved min vurdering har jeg inddraget opgavens karakter og at lovgiver har forudsat at CHR skulle drives af en ekstern leverandør. Jeg henviser til bemærkningerne til § 1, nr. 1, i lovforslag nr. 197 af 22. januar 1992 om ændring af lov om husdyrsygdomme.

Derimod mener jeg ikke at Fødevarestyrelsen havde hjemmel i lovgivningen til at overlade til virksomhed (A) at afgøre hvad du skulle betale i gebyr for udtræk fra CHR.

Jeg mener derfor det er beklageligt at Fødevarestyrelsen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i afgørelserne af 11. juni 2009 og 11. december 2009 overlod til virksomhed (A) at afgøre hvad du skulle betale i gebyr for udtræk fra CHR.

Jeg har gjort Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bekendt med min opfattelse. På baggrund af de begåede fejl har jeg henstillet til ministeriet at genoptage behandlingen af din sag og inddrage det jeg har anført i min udtalelse.

...

Sagsfremstilling

Jeg har tidligere udtalt mig om B's sag. I en udtalelse af 30. januar 2009 [offentliggjort i Folketingets Ombudsmands beretning for 2009 som sag nr. 11-1*] kritiserede jeg at B's anmodning om udtræk af samtlige data fra Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR) ikke var blevet behandlet efter § 6, stk. 1, i lov om hold af dyr (lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr). På den baggrund henstillede jeg til Fødevareministeriet at genoptage hans sag.

I udtalelsen af 30. januar 2009 tog jeg ikke stilling til lov om aktindsigt i miljøoplysningers eller miljøoplysningsdirektivets betydning for B's sag (lovbekendtgørelse nr. 660 af 14. juni 2006 som ændret ved lov nr. 571 af 9. juni 2006 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF). Grunden til at jeg ikke tog stilling til disse reglers betydning i B's sag, var at myndighedernes afgørelser byggede på et forkert retsgrundlag.

Myndighederne genoptog på baggrund af min udtalelse af 30. januar 2009 behandlingen af sagen. Fødevarestyrelsen nåede i afgørelse af 11. juni 2009 og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i afgørelse af 11. december 2009 frem til at § 6, stk. 1, i lov om hold af dyr gav B ret til udtræk af samtlige oplysninger i CHR, dog undtaget tavshedsbelagte oplysninger. I afgørelserne var udlevering af oplysningerne gjort betinget af at B betalte de direkte udgifter – herunder lønudgifter – der var forbundet med udleveringen.

Hvad angår den praktiske gennemførelse af indsigten og beregning af brugerbetalingen, blev B opfordret til at rette henvendelse til Fødevarestyrelsens samarbejdspart, den private virksomhed A.

B henvendte sig til virksomhed A i en e-mail af 12. juni 2009. Virksomhed A svarede ham samme dag. I virksomhed A's e-mail til B af 12. juni 2009 stod at udtræk fra CHR typisk kostede mellem 7.000 kr. og 10.000 kr., og at mere komplicerede udtræk kunne koste op til 50.000 kr. I e-mailen stod derudover følgende:

”...

Før virksomhed (A) tager fat på sagen, vil vi bede om en accept på, at vi indledningsvist må anvende op til 2 timer til at administrere opgaven, herunder at tage skridt til opgavens gennemførelse.

De to timer faktureres til dig som kunde til en timepris på ca. DKK

1.200.-. Timeprisen indexreguleres og er omfattet af en rabatordning med Fødevareministeriet og kan ændre sig fra det her angivne.

...

Hvis sagen ikke er accepteret indenfor 5 arbejdsdage, lukkes sagen.

...

Efter du er blevet kontaktet første gang, vil de 3 første trin i sagsforløbet blive afviklet umiddelbart efter hinanden.

1. Definering af opgavens præcise indhold.
2. Estimering af tidsforbruget for opgaven.
3. Tilbud og accept heraf.
4. Levering af udtræk.

...

Efter estimering fremsender virksomhed (A) et tilbud på opgaven til dig og beder om en accept herpå.

...”

B klagede den 12. juni 2009 til Sekretariatet for Fødevare- og Veterinærklager over Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009. I sin klage skrev B at han ikke mente at der var et særskilt grundlag for at

forlange en anderledes betaling end den der gjaldt for miljøoplysninger. Adgangen til miljøoplysninger var en udmøntning af Århus-konventionen og et EU-direktiv. Derfor kunne en særskilt regulering af nogle særlige miljøoplysninger i husdyrbrugsregisteret ikke pludselig prissættes efter helt andre regler. B skrev også at det var hans opfattelse at de overordnede betalingsregler måtte gælde i hans sag.

Den 11. december 2009 traf ministeriet ved Sekretariatet for Fødevarer- og Veterinærklager to afgørelser i anledning af B's klage. I den ene afgørelse stadfæstede ministeriet Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009 om at B skulle betale for et eventuelt udtræk fra CHR. I den anden afgørelse afslog ministeriet at genoptage den klagesag som resulterede i Familie- og Forbrugerministeriets afgørelse af 23. april 2007 om afslag på aktindsigt i CHR (den afgørelse min udtalelse af 30. januar 2009 drejede sig om). Årsagen til at ministeriet betragtede B's klage af 12. juni 2009 som en anmodning om genoptagelse af klagesagen fra 2007, var at B havde bedt om at Århus-konventionen og miljøoplysningsdirektivet blev inddraget når betalingsspørgsmålet blev vurderet – og at den oprindelige afgørelse af 23. april 2007 netop blev truffet med henvisning til regler i miljøoplysningsloven der gennemførte konventionens og direktivets bestemmelser i dansk ret. Ministeriet skrev i den forbindelse til B at jeg i min udtalelse kun havde kritiseret at fødevaremyndighederne ikke havde behandlet aktindsigtsbegæringen efter lov om hold af dyr, men at jeg ikke havde forholdt mig til hvordan myndighederne anvendte offentlighedsloven og miljøoplysningsloven.

I en e-mail af 15. december 2009 klagede B til mig. I sin e-mail skrev han bl.a. sådan:

”Ifølge afgørelsen er den truffet efter miljøoplysningsloven, men den følger ikke de principper for betaling, der er angivet i Århuskonventionen og i Miljøstyrelsens vejledning fra 2006 om miljøoplysningsloven (side 24 - 26), men i stedet betalingsregler efter en særlig bekendtgørelse om husdyrbrug, hvorefter det blot overlades til et privat firma at tage sig betalt for at levere et dataudtræk, jfr. korrespondance i bunden af denne mail.

Efter min opfattelse kan man ikke blot overlade til en privat virksomhed at fastsætte betalingskrav. Myndigheden skal på forhånd have offentliggjort takster, og de må ikke overstige de faktiske omkostninger og forsendelse. Udgifter til programmering og sagsbehandling må ikke medregnes som udgifter, der skal dækkes ved betaling for aktindsigt. Sagen har principiel betydning fordi dataudtræk efter den ny offentlighedslov må forventes at skulle følge samme principper som i dag gælder efter miljøoplysningsloven. Det er vigtigt, at der er tale om myndighedsdata, og at skatteyderne har betalt for indsamling m.v.

Særskilt har sagen betydning for alle de databaser, hvor myndighederne har overladt driften til en ekstern leverandør. Hvis de kan prissættes så højt, er det i praksis umuligt at få adgang til data for hovedparten af landets befolkning og virksomheder.

Jeg anmoder om, at ombudsmanden tager stilling til betalingskravet i lyset af Århuskonventionen og Miljøstyrelsens vejledning.”

Jeg bad i et brev af 7. januar 2010 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Fødevarestyrelsen om udtalelser og om at låne myndighedernes akter i sagen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri udtalte sig i sagen i brev af 25. maj 2010. I brevet skrev ministeriet bl.a. sådan:

”Med henvisning til ovennævnte afgørelser og udtalelser er det vor opfattelse, at fødevaremyndighederne allerede ved sagens start tog stilling til, om oplysningerne i CHR er miljøoplysninger, og at denne stillingtagen gik ud på, at oplysningerne i CHR er miljøoplysninger i miljøoplysningslovens forstand.

For klarheds skyld skal sekretariatet bekræfte, at vi fortsat er af den opfattelse, at oplysningerne i CHR er miljøoplysninger i miljøoplysningslovens forstand.

...

Ved afgørelse efter dyreholdsloven er det unødvendigt at tage stilling til, om oplysningerne er miljøoplysninger eller ej.

Vi er opmærksomme på, at retsanvendende myndigheder skal medvirke til at opfylde internationale forpligtelser, og at dette indebærer, at danske retsregler så vidt muligt skal fortolkes på en måde, der bringer dem i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Efter vor opfattelse kan denne pligt imidlertid ikke i den konkrete sag føre til, at miljøoplysningslovens bestemmelser om udlevering af miljøoplysninger, som gennemfører regler i Århuskonventionen og miljøoplysningsdirektivet, skal udstrækkes til at gælde tilfælde, hvor udleveringen ikke pligtsmæssigt finder sted i medfør af miljøoplysningsloven og de bagvedliggende regelsæt, men i medfør af nationalt fastsatte regler.

Uanset at de omhandlede oplysninger er miljøoplysninger i miljøoplysningslovens forstand, vedrører denne sag efter vor mening udlevering af oplysninger i deres egenskab af data registreret i CHR, ikke i deres egenskab af miljøoplysninger.

Derfor skal begæringen om udlevering af oplysninger behandles efter de særlige regler, der gælder for CHR, og efter vor opfattelse kan det ikke kræves, at myndighederne i den forbindelse anvender et enkelt element – gebyrreglen i miljøoplysningslovens § 5 – i et andet regelsæt, som den samme begæring ikke har kunnet imødekommes efter.

...

Betaling for oplysninger udleveret i henhold til dyreholdslovens § 6, stk. 1, (...) reguleres af § 2, stk. 1, og § 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 16.

Det fremgår af disse bestemmelser, at der kræves betaling for udlevering af oplysninger fra CHR, samt at det, der opkræves, er de direkte omkostninger, herunder lønudgifter, forbundet med udleveringen, hvis denne sker elektronisk.

I overensstemmelse hermed fastslås det i Fødevarestyrelsens afgørelse af 11. juni 2009, at (B) skulle betale de direkte omkostninger, herunder lønudgifter, der var forbundet med det ønskede udtræk.

Da Fødevarestyrelsens eksterne leverandør virksomhed (A) forestår driften af CHR, skulle dette rent praktisk foregå således, at (B) henvendte sig til dette firma for at få et prisoverslag. Virksomhed (A) må alene forlange et beløb svarende til de direkte udgifter til at danne det ønskede dataudtræk, herunder firmaets administrationsomkostninger i forbindelse med udarbejdelse af prisoverslaget.

Hvis (B) herefter stadig var interesseret, ville virksomhed (A) afgive et mere præcist tilbud.

...

Sekretariatet for Fødevare- og Veterinærklager finder, at ovenstående arbejdsgang ikke er udtryk for delegation, idet virksomhed (A) ikke udøver forvaltningsvirksomhed, herunder træffer afgørelser på Fødevarestyrelsens vegne, men alene afgiver et tilbud på grundlag af en afgørelse, Fødevarestyrelsen allerede har truffet med hjemmel i bekendtgørelse nr. 16.

...

Hvis rekvirenten af et tilbud fra virksomhed (A) på dataudtræk fra CHR beslutter ikke at gøre brug af tilbuddet, betales virksomhed (A)'s samlede udgifter, herunder firmaets indledende omkostninger ved udarbejdelse af estimat, af Fødevarestyrelsen.

Rekvirenten kommer således alene til at betale for omkostningerne ved udtrækket, herunder de nævnte indledende omkostninger, hvis tilbuddet accepteres, og oplysningerne udleveres.

...

I sin udtalelse om sagen af 4. maj 2010 giver Fødevarestyrelsen udtryk for, at det burde have fremgået mere klart af virksomhed (A)'s e-mail, at (B) alene ville komme til at betale for det ønskede udtræk,

herunder udgiften på 2.400 kr. til virksomhed (A)'s estimat, hvis (B) accepterede et tilbud fra virksomhed (A) og faktisk fik registeroplysningerne udleveret.

Dette er vi enige med Fødevarestyrelsen i.

...

På baggrund af den fornyede gennemgang af sagen, som jeres henvendelse har givet os anledning til, finder vi, at vi ved behandlingen af (...)’s [B’s virksomhed; min tilføjelse] klage skulle have været opmærksomme på, at virksomhed (A)’s e-mail af 12. juni 2009 burde have været formuleret anderledes, og at vi skulle have inddraget dette spørgsmål i vores behandling af klagen.

I samme forbindelse skal vi anføre, at det efter vor opfattelse heller ikke fremgår tilstrækkeligt klart af den standardformulering, virksomhed (A) aktuelt benytter, (...) at der under alle omstændigheder alene skal betales for dataudtræk, som faktisk leveres, og i ingen tilfælde for de udgifter, virksomhed (A) har til udarbejdelse af et estimat.

Det fremgår af den aktuelle formulering, at opgaver, der gennemføres på mindre end to timer, ikke faktureres. Det fremgår imidlertid også, at et estimat kan kræve et tidsforbrug på mere end to timer, og formuleringen kan derfor føre til den opfattelse, at rekvirenten i nogle tilfælde kan blive faktureret for et estimat, som ikke har ført til bestilling og levering af et dataudtræk.

Vi finder, at det skal oplyses klart over for borgere og virksomheder, som ønsker udtræk af data fra CHR, at der alene vil blive faktureret for udtræk, som faktisk leveres.”

Som det fremgår af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris udtalelse, udtalte Fødevarestyrelsen sig den 4. maj 2010. I Fødevarestyrelsens e-mail stod bl.a. sådan:

”Den af Fødevarestyrelsen truffe afgørelse af 14. marts 2006, der blev stadfæstet ved Fødevareministeriets afgørelse af 23. april 2007, blev truffet med udgangspunkt i lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Udgangspunktet for afgørelsen var således, at de i CHR indeholdte oplysninger måtte vurderes som værende helt eller delvis omfattet af lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Dette er også gentaget i den af Fødevarestyrelsen truffe afgørelse af 11. juni 2009, der fandt sted på foranledning af ombudsmandens skrivelse i sagen af 30. januar 2009. Det er også i denne skrivelse, jf. side 1 og 2 nederst, lagt til grund, at Fødevareministeriets afgørelse af 23. april 2007 var blevet behandlet i henhold til bl.a. lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Allerede i forbindelse med de oprindelige afgørelser i sagen var det således lagt til grund, at der var tale om ’miljøoplysninger’.

Efter dyreholdslovens § 6, som udmøntet ved § 11 i bekendtgørelse nr. 851 af 14. juli 2006 om registrering af husdyrbrug i CHR, er der adgang til fra CHR at få udleveret såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

De oplysninger, der ikke skulle udleveres i medfør af lov om aktindsigt i miljøoplysninger, skulle således behandles efter de i dyreholdsloven fastsatte særlige regler. Det var derfor ikke i forbindelse med afgørelsen efter dyreholdsloven nødvendigt særskilt at tage stilling til, hvorvidt der var tale om udlevering af miljøoplysninger. Såfremt dyreholdsloven ikke havde indeholdt hjemmel til udlevering af oplysninger fra CHR, ville en anmodning herom ikke være blevet imødekommet efter lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Den omstændighed, at Århuskonventionen fastsætter bestemmelser, herunder om betaling, ved udlevering af miljøoplysninger, findes derfor ikke at kunne udstrækkes til tilfælde, hvor udleveringen ikke pligtmæssigt finder sted i medfør af konventionen/direktivet, men i medfør af nationalt fastsatte særregler.

Under henvisning til, at de pågældende oplysninger kunne nægtes udleveret efter lov om miljøoplysninger, der gennemfører direktiv 2003 af 28. januar 2003, findes direktivets betalingsbestemmelser, jf. herunder direktivets § 5, stk. 2 og pkt. 18 i præamblen, som gennemført i lov om aktindsigt i miljøoplysninger, jf. § 5, ikke at kunne finde anvendelse i forbindelse med udlevering af CHR oplysninger i medfør

af dyreholdsloven. Opkrævning af betaling herfor finder sted efter de i medfør af denne lov fastsatte betalingsregler, jf. § 3, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 16 af 1995, og de almindelige principper for det offentliges opkrævning af afgifter og gebyrer.

Endvidere bemærkes, at såfremt oplysningerne på forhånd foreligger i tilgængelig form, jf. § 4, stk. 2, nr. 2, kan man ikke efter miljøoplysningsloven kræve at få miljøoplysningerne til rådighed i den form eller det format, den, der har fremsendt anmodningen, ønsker. Da de ikke tavshedsbelagte oplysninger allerede ved enkeltopslag kunne gøres offentligt tilgængelige, ville man heller ikke, selvom ansøgningen skulle have været behandlet efter lov om aktindsigt i miljøoplysninger, fra (B)'s side have krav på at få udleveret oplysningerne i sorteret form. (Frasorteret de tavshedsbelagte oplysninger.). Der henvises til den af Fødevarestyrelsen oprindeligt truffe afgørelse af 14. marts 2006.

I forbindelse med stillingtagen til udlevering af oplysninger fra CHR blev der samtidig taget stilling til betalingsspørgsmålet, jfr. at der efter den nævnte betalingsbekendtgørelse skulle betales de direkte omkostninger, herunder lønudgifter, forbundet med udleveringen. Prisen på udleveringen er således en følge af den af ministeriet truffe afgørelse og ikke en afgørelse om beløbets størrelse, der på forhånd er reguleret i lovgivningen. Alternativt kunne man have bedt om at der blev rettet henvendelse til Fødevarestyrelsen, der så rettede henvendelse til virksomhed (A), hvorefter styrelsen skulle opkræve regningsbeløbet fra virksomhed (A), samt et overhead for Fødevarestyrelsens arbejde. Som anført i afgørelsen af 11. juni 2009 ville man ved den direkte kontakt til virksomhed (A) undgå at skulle betale yderligere udgifter til dækning af omkostninger hos Fødevarestyrelsen.

Virksomhed (A), der er databehandler for Fødevarestyrelsen, har således ikke udøvet forvaltningsvirksomhed, hvorfor der ikke i forvaltningsretlig sammenhæng er tale om delegation ved at lade virksomhed (A), stå for den tekniske gennemførelse af sorteringen af oplysningerne i CHR og opkræve betaling efter regning.

Det var ved afgørelsen af 11. juni 2009 forudsat, at der blev rettet henvendelse til virksomhed (A) og at udleveringen skete efter regning i forhold til det arbejde, som virksomhed (A) udførte. (Alternativet skulle det pågældende arbejde være betalt efter regning af Fødevarestyrelsen, der så skulle opkræve dette beløb samt egne afholdte udgifter i forbindelse med imødekommelsen af at udlevere det ønskede elektroniske udtræk). Det ses ikke af virksomhed (A)'s mail af 12. juni 2009 at fremgå, at opgaven ikke kunne gennemføres. Man nåede blot aldrig frem til tilbudsfasen. De direkte omkostninger, jf. § 3, stk. 2, findes således at omfatte alle omkostninger i forbindelse med at efterkomme det ønskede udtræk, herunder de omkostninger der vil være forbundet med udarbejdelse af et tilbud. Dette gælder også administrationsomkostningerne på 2.400 kr.

Det kan oplyses, at virksomhed (A) kun må fakturere et beløb, der svarer til udgifterne ved at få dannet udtrækket. Virksomhed (A) må således ikke tage betaling for udlevering af selve data (som jo er Fødevarestyrelsens ejendom). Sendes en anmodning om udtræk gennem Fødevarestyrelsen, vil de udgifter som virksomhed (A) opkræver være de samme, men for rekvirenten vil udtrækket samlet set blive dyrere, da tidsforbruget i Fødevarestyrelsen skal faktureres oven i de udgifter, der afholdes af virksomhed (A). Henvendelser om masseudtræk henvises altid til virksomhed (A), da Fødevarestyrelsen ikke selv kan danne disse.

Såfremt rekvirenten ikke ønsker at gøre brug af tilbuddet om elektronisk udtræk betales de samlede udgifter af Fødevarestyrelsen, herunder administrationsgebyret på 2.400 kr. Rekvirenten kommer derfor kun til at betale for de samlede udgifter ved udtrækket, herunder administrationsudgifter på kr. 2.400, hvis han accepterer tilbuddet og dermed får udleveret materialet.

Dette burde mere klart fremgå af den mail, der blev fremsendt af virksomhed (A). Dette forhold er nu generelt rettet op, jf. mail af 13. april 2010 fra (...) [medarbejder i virksomhed A; min tilføjelse], hvori der henvises til mail af 12. april 2010 om vilkår for udtræk fra virksomhed (A).

Traktatkrænkelssagen mod Tyskland for manglende gennemførelse af direktiv 90/313/EØF, nu afløst af direktiv 2003/4/EF, om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af rådets direktiv 90/13/EØ, tager stilling til den manglende gennemførelse af direktivet, herunder stilling til gebyrspørgsmålet i henhold til direktivets § 5. Det anføres således, jf. dommen side 8 øverst, at der bl.a. ikke kan opkræves gebyrer, såfremt anmodningen om miljøoplysninger afslås. Opkrævning af gebyrer i medfør af direktivet kan således kun ske, hvor der rent faktisk meddeles oplysning i medfør af direktivets bestemmelser.

Spørgsmålet om betaling for udlevering af miljøoplysninger på andet grundlag ses der ikke at være taget stilling til.

Fødevarestyrelsen finder derfor, at den af Fødevarestyrelsen meddelte afgørelse af 11. juni 2009 er i fuld overensstemmelse med indholdet og forudsætningerne i gældende EU-ret, danske bestemmelser og de principper, der gælder for fastsættelse af betaling af afgifter.”

Jeg sendte B kopi af myndighedernes udtalelser i et brev af 3. juni 2010. Jeg bad om at B sendte sine eventuelle bemærkninger til myndighedernes udtalelser til mig inden 4 uger. B svarede i en e-mail af 4. juni 2010 at han ikke havde anledning til at tilføje yderligere. Den 20. september 2010 beklagede jeg over for B at der endnu ikke havde været tid til at behandle hans klage.

NOTER: (*) FOB 2005, s. 499, og FOB 2009, sag nr. 11-1.